

**การพัฒนาไสตทักษะวิชาดนตรีสากลโดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิด
ของธอร์นไดค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

**A study on the Development of the Activity Package Based on Thorndike's
Theory to Enhance Prathomsuksa Level 5 Students' Aural skills in the
International Music Subject**

วีระภัทร์ ชาตินุช¹

อัญชลี ทองเฒ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาไสตทักษะวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) ศึกษาความสามารถและความคงทนของไสตทักษะวิชาดนตรีสากล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาไสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไดค์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลา แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนในการทดสอบไม่ผ่านในรายวิชาศิลปะ ดนตรี:นาฏศิลป์หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องไสตทักษะ C เมเจอร์สเกล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ 1) ชุดกิจกรรมการพัฒนาไสตทักษะในวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไดค์ 2) แบบทดสอบความสามารถการฟังโน้ตดนตรีสากล 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) การพัฒนาไสตทักษะวิชาดนตรีสากล นักเรียนทุกคนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2) นักเรียนมีความสามารถคงทนของไสตทักษะวิชาดนตรีสากล จากการทดสอบความสามารถ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 นักเรียนทุกคนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

3) ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม การพัฒนาไสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไดค์ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.29)

คำสำคัญ : ไสตทักษะวิชาดนตรีสากล,ชุดกิจกรรม,แนวคิดธอร์นไดค์

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

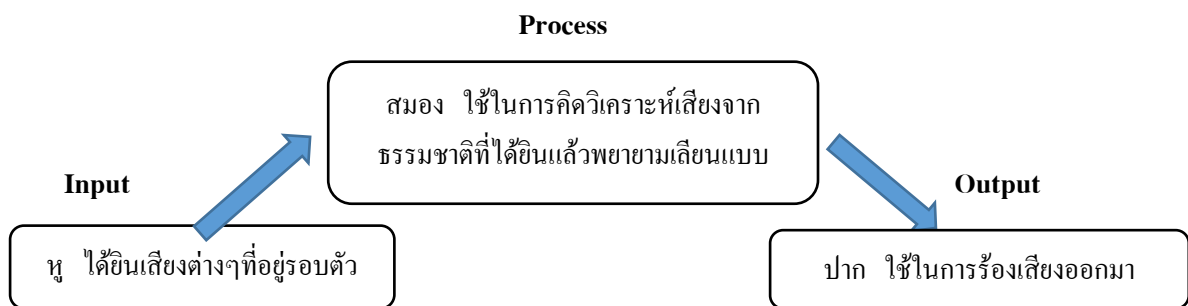
² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ที่มาความสำคัญของปัญหา

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

วิจารณ์ พานิช (2555, น. 11) ได้กล่าวว่า ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) จะเกิดขึ้นได้จาก “ครูต้องไม่ใช่แค่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจ และสมองของตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงเป็นการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำและฝึกฝนเพื่อการพัฒนาพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 24 ข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

ดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่อยู่ควบคู่กับมนุษย์เสมอมา ได้รับการพัฒนาให้มีความไพเราะ ความสลับซับซ้อนไปตามจินตนาการและแรงบันดาลใจของผู้ประพันธ์เพลง นอกจากนั้นมนุษย์ยังพยายามขยาย ข้อจำกัดของเครื่องดนตรีให้สามารถบรรเลงได้กว้างขวาง และมีเทคนิคการบรรเลงที่พิสดารอันแสดงศักยภาพขั้นสูง ของมนุษย์ วิชาการดนตรียังรวมไปถึงวิชาการทฤษฎีดนตรี ซึ่งนักแต่งเพลง นักดนตรี ครูดนตรีและผู้เรียนดนตรีทุกคน ต้องผ่านการศึกษาทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น วิชาการปฏิบัติดนตรี การประพันธ์เพลง ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อสามารถนำความรู้ ที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอดในแขนงต่างๆ ตามความสามารถ และความถนัดได้ และวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และซาบซึ้งต่อการเรียนดนตรีได้ดีที่สุด คือ การให้ความรู้ความเข้าใจด้วยการให้ประสบการณ์การเรียนรู้จริง เช่น การเล่นดนตรี การทำกิจกรรมดนตรี การฟังดนตรี เป็นต้น ในปัจจุบันนี้ดนตรีถือเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าศาสตร์แขนงอื่นๆ และได้บรรจุในหลักสูตรให้เรียนกันตั้งแต่ปฐมวัย การเรียนดนตรีภาคปฏิบัติ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ดนตรีจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนมากกว่าเพียงแค่เป็นความบันเทิงเท่านั้น ดังจะเห็นว่า เสียงดนตรีนั้นเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์มาอย่างช้านานและก่อนที่มนุษย์จะผลิตเครื่องดนตรีขึ้นมาได้มนุษย์นั้นได้ใช้อวัยวะในร่างกาย ได้แก่ หู สมอง และปาก ในการทำให้เกิดเสียงดนตรีขึ้นมาดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการกำเนิดเสียงดนตรีจากอวัยวะในร่างกาย

จากภาพที่ 1 กระบวนการกำเนิดเสียงดนตรีจากอวัยวะในร่างกาย ทำให้เราเห็นถึงกระบวนการของการสร้างเสียงดนตรีจากอวัยวะในร่างกายตั้งนั้นสิ่งแรกเลยที่ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดทักษะที่ดีในการเล่นดนตรีของมนุษย์คือ “การฟัง” เป็นหนึ่งในทักษะที่มีความสำคัญมากที่สุดในการรับรู้ดนตรี เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ทั้งนักดนตรีหรือบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่นักดนตรี จำเป็นต้องใช้ “หู” ในการฟังและรับรู้เสียงดนตรีทั้งนั้น สำหรับนักดนตรี การฟังเสียงดนตรีที่ตนเองเล่นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อถ่ายทอดบทเพลงออกมาให้สื่ออารมณ์ความหมายของเพลงให้มากที่สุดการฝึกทักษะด้านการฟังหรือที่เรียกว่าการฝึกโสตทักษะ จึงเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญด้านหนึ่งในการเรียนดนตรี เพื่อฝึกความสามารถในการฟังที่ดี นอกเหนือไปจากการฟัง เพื่อความไพเราะ หรือการถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลงแล้ว ยังสามารถวิเคราะห์แยกแยะระดับเสียง ชั้นคู่เสียง คอร์ด บันไดเสียง เพื่อใช้ในการฟังดนตรีหรือบรรเลงดนตรีได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนวิชาโสตทักษะนี้มีความสำคัญเทียบเท่ากับการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีเลยทีเดียว

การสอนโสตทักษะเบื้องต้น คือ การมุ่งพัฒนาความสามารถในการได้ยิน และการตอบโต้ถึงคุณลักษณะของเสียงในด้านต่างๆ ได้แก่ จังหวะ ทำนอง รวมทั้งเสียงระดับต่างๆ เสียงลักษณะต่างๆ และความดังเบา เสียงประสาน เช่น ชนิดและลักษณะต่างๆ ของชั้นเสียง ชนิดและลักษณะของ คอร์ด (ธวัชชัย นาควงศ์, 2543)

Edwin E. Gordon เป็นนักวิจัย อาจารย์ ผู้เขียน และวิทยากร ด้านดนตรีศึกษา ที่มีชื่อเสียง ผลงานได้รับการตีพิมพ์และนำเสนออย่างกว้างขวาง ผลงานสำคัญได้แก่ การศึกษาด้านความถนัดทางดนตรี (Music Aptitudes) การรับรู้ทางดนตรี (Audiation) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางดนตรี (Music Learning Theory) รูปแบบเสียงและจังหวะ (Tonal and Rhythm Patterns) พัฒนาการทางดนตรีของเด็กทารกและเด็กเล็ก (Music Development in Infants and very young children) แบบทดสอบความถนัดทางดนตรี (Music Aptitude Test) ของเขาได้รับการยอมรับเป็นหนึ่งในสามแบบทดสอบความถนัดทางดนตรีที่ได้รับความนิยมในระดับโลก (นิตยาชล บังคม, 2553 : น.7)

วิธีการฝึกโสตทักษะของกอร์ดอนนั้นเนื้อหาจะเป็นลำดับขั้นตอน ทั้งในเรื่องของเสียง และจังหวะ กอร์ดอนใช้ระบบโดเคลื่อนที่ (Movable do) โดยให้ความสำคัญในการฝึกฟังชั้นคู่เสียงและบันไดเสียงที่หลากหลาย ได้แก่ เมเจอร์ ฮาร์โมนิกไมเนอร์ และโหมตหลักได้แก่ โดเรียน ฟริเจียน ลิเดียน มิกโซลิเดียน เอโอเลียน และโลครีียน เพื่อพัฒนาการได้ยินเสียงภายในตนเองของนักเรียนได้

ทฤษฎีพื้นฐานทางความคิด (assumption) ของทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม คือ พฤติกรรมทุกอย่างเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้และสามารถสังเกตได้ พฤติกรรมแต่ละชนิดเป็นผลรวมของ การเรียนรู้ที่เป็นอิสระหลายอย่างเสริมแรง (Reinforcement) ช่วยให้พฤติกรรมเกิดขึ้น (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541 : น. 185 -186)

จากการศึกษาทฤษฎีของธอร์นไดค์เรียกว่าทฤษฎีการเชื่อมโยง (Connectionism Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus - S) กับการตอบสนอง (Response - R) โดยมีหลักเบื้องต้นว่า “การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยที่การตอบสนองมักจะออกมาเป็นรูปแบบต่าง ๆ หลายรูปแบบ จนกว่าจะพบรูปแบบที่ดี หรือเหมาะสมที่สุด เรียกการ

ตอบสนองเช่นนี้ว่าการลองถูกลองผิด (Trial and error) นั่นคือการเลือกตอบสนองของผู้เรียนรู้จะกระทำด้วยตนเองไม่มีผู้ใดมากำหนดหรือชี้ช่องทางในการปฏิบัติให้และเมื่อเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว การตอบสนองหลายรูปแบบจะหายไปเหลือเพียงการตอบสนองรูปแบบเดียวที่เหมาะสมที่สุด และพยายามทำให้การตอบสนองเช่นนั้นเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าที่ต้องการให้เรียนรู้ต่อไปเรื่อย ๆ

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยนั้นเห็นความสำคัญของการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากล ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โสตทักษะโดยใช้แนวคิดของธอร์นไคด์ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดนตรีสากลโดยการแยกแยะระดับเสียงโน้ต ในบันไดเสียง C เมเจอร์สเกล เพื่อใช้ในการฟังดนตรีหรือบรรเลงดนตรีและการร้องเพลง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลขั้นสูงสำหรับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาความสามารถและความคงทนของโสตทักษะวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคด์

สมมุติฐานในงานวิจัย

1. นักเรียนมีความสามารถโสตทักษะวิชาดนตรีสากลได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
2. นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านโสตทักษะวิชาดนตรีสากลที่คงทนได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคด์อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดชัยพลกษมาลา แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนในการทดสอบไม่ผ่านในรายวิชาศิลปะ ดนตรี:นาฏศิลป์หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง โสตทักษะ C เมเจอร์สเกล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคด์

ตัวแปรตาม คือ

1. ความสามารถโสตทักษะวิชาดนตรีสากล

2. ความสามารถคงทนด้านโสตทักษะวิชาดนตรีสากล
3. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะในวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคค์ จำนวน 6 ชุด
2. แบบทดสอบความสามารถการฟังโน้ตดนตรีสากล
3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้นเตรียม

ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมในการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคค์ แก่ฝ่ายวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาศิลปะ และนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 และ 5/2 ที่มีคะแนนในการทดสอบไม่ผ่านในรายวิชาศิลปะ ดนตรี:นาฏศิลป์หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง โสตทักษะ C เมเจอร์สเกล

2. ขั้นพัฒนา และขั้นทดลอง

2.1 ผู้วิจัยสร้างชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคค์จำนวน 6 ชุด โดยใช้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง โสตทักษะ C เมเจอร์สเกล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ แต่ละชุดกิจกรรมได้กำหนดขั้นตอนตามแนวคิดของธอร์นไคค์คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นการฝึก 3) ขั้นการนำไปใช้ 4) ขั้นความพึงพอใจ ชุดกิจกรรมมีการเรียงลำดับเนื้อหาความยากง่าย โดยเรียงลำดับจากง่าย ปานกลาง ยาก และจากการฝึกปฏิบัติไปสู่การสร้างจินตนาการ

2.2 ผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคค์จำนวน 6 ชุดกิจกรรมรวม 14 ชั่วโมงมาใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนอกเวลาเรียนของแต่ละวัน เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนแต่ละชุดกิจกรรม นักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบท้ายชั่วโมงเพื่อทดสอบความสามารถการฟังโน้ตดนตรีสากล และเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมทั้ง 6 ชุด แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความสามารถการฟังโน้ตดนตรีสากล จำนวน 20 ข้อ

2.3 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของธอร์นไคค์

2.4 หลังจากที่ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบความสามารถการฟังโน้ตดนตรีสากลไปแล้วโดยเว้นระยะห่าง 2 สัปดาห์ผู้วิจัยจึงนำแบบทดสอบความสามารถชุดเดิมมาใช้เป็นครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคะแนนความสามารถที่คงทนด้านโสตทักษะวิชาดนตรีสากล

3. ชั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์

3.2 สรุป ผลอภิปราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากล นักเรียนทุกคนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 นักเรียนมีความสามารถคงทนของโสตทักษะวิชาดนตรีสากล จากการทดสอบความสามารถ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 นักเรียนทุกคนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรี สากล ตามแนวคิดของธอร์นไคด์ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย 4.32) ด้านชุดกิจกรรมโสตทักษะ (ค่าเฉลี่ย 4.29) และด้านครูผู้สอน (ค่าเฉลี่ย 4.25) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลโดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของธอร์นไคด์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลา สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโสตทักษะวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลาพบว่านักเรียนทุกคนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ จะเห็นว่าเดิมนักเรียนมีคะแนนต่ำแต่พอใช้ชุดกิจกรรมจึงมีการพัฒนาการขึ้นถึงแม้ว่าจะไม่มากจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยมีนักเรียนที่ได้คะแนนระหว่าง 75 - 79 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 15 คนโดยชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะนั้นจะมุ่งเน้นให้นักเรียนร้องตามเสียงโน้ตที่ได้ยินพร้อมการทำสัญลักษณ์มือ โคดาเย (Kodaly) ซึ่งสอดคล้องกับโคดาเย (Kodaly, 1974) กล่าวไว้ว่า การร้องเป็นหลักที่เขาเน้น การเล่นเครื่องดนตรีเป็นกิจกรรมที่จัด ให้กับผู้เรียนในระยะต่อมา ในกระบวนการร้องนี้โคดาเยเน้น การฝึกให้ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเรื่องระดับเสียง และ จังหวะของทำนองโดยสม่ำเสมอ วิธีการหนึ่ง คือ การฝึกให้ผู้เรียนได้ ยินเสียงทำนองในความคิด ซึ่ง

เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลองผิด ลองถูกฟังเล่นเพลินใจ ของชุดกิจกรรมที่ 3 และ 6 ซึ่งนักเรียนจะต้องฟังเสียงโน้ตและทำนองที่ได้ยินแล้วจึงนำทำนองในความคิด ที่ได้ยินไปบรรเลงในคีย์บอร์ดให้ถูกต้อง และทีคนา แชมมณี. (2548 : 51)กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่งคั่งของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการนำไปใช้บ่อย ๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับมนสิการ พร้อมสุขกุล (2557) วิจัยเรื่องการรับรู้ด้านระดับเสียง (Absolute Pitch) ของนิสิตสาขาวิชา ดนตรีตะวันตกเครื่องดนตรีเอกเปียโนมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีความสามารถทางการรับรู้ระดับเสียง คือ 1)ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางดนตรีจากครอบครัว 2) ปัจจัยด้านอายุที่เริ่มต้นเรียนดนตรีคือช่วงอายุ 3-7 ปี ดีที่สุด 3)ปัจจัยด้านระยะเวลาที่เรียนดนตรี ระยะเวลาที่ยังมากยิ่งขึ้นส่งผลต่อทักษะการฟัง 4) ปัจจัยด้านวิธีการเรียนดนตรี วิธีการเรียนที่เน้นการฟังเป็นหลักส่งผลต่อ Absolute Pitch 5) ปัจจัยด้านแนวดนตรีที่เล่นหรือฟัง ยิ่งฟังและเล่นดนตรีหลายประเภทยิ่งส่งผลต่อความสามารถในการรับรู้ระดับเสียง

ตอนที่ 2 ความสามารถคงทนของโสตทักษะวิชาดนตรีสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดชัยพฤกษมาลา พบว่า จากการทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 1 วัดความสามารถ และทดสอบครั้งที่ 2 วัดความคงทน นักเรียนทุกคนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จะเห็นได้ว่าวัดความสามารถครั้งที่ 1 นักเรียนได้คะแนนระหว่าง 75 - 80 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 15 คน และการทดสอบครั้งที่ 2 วัดความคงทน โดยเว้นระยะห่าง 2 สัปดาห์ นักเรียนทั้งหมด 15 คน มีคะแนนคงที่ 3 คน และมีนักเรียนคะแนนลดลง 12 คน แต่การลดลงของคะแนนเพียง 1 คะแนนเท่านั้น ซึ่งไม่ต่างจากการทดสอบครั้งที่ 1 และจากการที่ให้นักเรียนได้ทดสอบภาคปฏิบัติกับผู้สอน ทำให้ผู้สอนทราบถึงความสามารถของนักเรียนแต่ละคน และ ชุดกิจกรรมการพัฒนาโสตทักษะนั้นจะมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการฝึกฝนจนมีความสามารถที่คงทนของโสตทักษะวิชาดนตรีสากล ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ธอร์นไดค์(Thorndike) กฎแห่งการฝึก Law of Exercise (ทีคนา แชมมณี. 2548 : 51) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้จะไม่คงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้ และสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2541) กล่าวว่า ความจำเป็นความสามารถในการระลึกนึกออกสิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้มีประสบการณ์ ได้รับรู้มาแล้ว ความจำเป็นความสามารถพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งจะขาดเสียมิได้ ความคิดทั้งหลายก็มาจากการหาความสัมพันธ์ของความจำนั่นเอง แบบทดสอบวัดความจำจึงใช้วัดความสามารถในการระลึกนึกออกว่า มองได้สิ่งสมอะไรไว้ จากที่เห็น ๆ มาแล้ว และมีอยู่เล็กน้อยเพียงใด ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ สายแวว (2558) เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น มีความคงทนในการเรียนรู้ และ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.7978 แสดงว่า หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 0.7978 หรือคิดเป็นร้อยละ 79.78 จากก่อนเรียน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาไสตทักซ์วิชาดนตรีสากล ตามแนวคิดของธอร์นไคด์ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย 4.32) ด้านชุดกิจกรรมไสตทักซ์ (ค่าเฉลี่ย 4.29) และด้านครูผู้สอน (ค่าเฉลี่ย 4.25) จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในชุดกิจกรรมที่ 3 และ 6 ด้านการนำไปใช้ มีระดับมากที่สุด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคะแนนในแบบทดสอบของชุดกิจกรรมที่ 3 และ 6 นักเรียนมีคะแนนระหว่าง 14 - 18 จากคะแนนเต็ม 20 เนื่องจากนักเรียนมีความพึงพอใจในการทำชุดกิจกรรมจึงทำให้เกิดการเรียนรู้และผลคะแนนที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของ ธอร์นไคด์ (Thorndike) กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) (ทิตนา แคมมณี. 2548 : 51) กล่าวว่า เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากจะเรียนรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขัณษา รักยินดี และ ณัฐรดี ผลผลาหาร (2557) เรื่อง ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาดนตรี (ศูนย์ดนตรี) พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจ ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านของครูผู้สอน ครูผู้สอนมี บุคลิกภาพ ความประพฤติเหมาะสมแก่การเป็นครู ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิด เป็นร้อยละ 88.64 รองลงมา คือ ด้านผู้สอนใช้นวัตกรรม สื่อการสอนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับ เนื้อหาวิชา และด้าน ผู้สอนเอาใจใส่ดูแลผู้เรียน อย่างทั่วถึงและอุทิศตนให้การสอนอย่างเต็มที่ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.37 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 87.42 และผู้เรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านการเรียนการสอน การจัดสอบ Recital มีความเหมาะสมและมีส่วนช่วยส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนให้ดีขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 81 และงานวิจัยของ พรทิพย์ สายแวว (2558) เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น โดยรวมในระดับมากที่สุด

ข้อค้นพบงานวิจัยในครั้งนี้

1. ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของธอร์นไคด์นี้มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมและการฝึกฝนในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาไสตทักซ์ซึ่งนักเรียนมีความสามารถทางด้าน Relative Pitch คือ ฟังแล้วแยกแยะระดับเสียงของโน้ตดนตรีได้โดยมีกลุ่มของตัวโน้ตอื่น ๆ มาช่วยทำให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตัวโน้ตนั้นคือเสียงโน้ตอะไรเช่น ถ้าต้องการให้นักเรียนรู้คำตอบของเสียงโน้ตที่ได้ยินว่าเป็นโน้ตเร ครูจะต้องใช้โน้ตโด ช่วยในการที่นักเรียนจะสามารถรับรู้คำตอบว่าตัวที่ถัดจาก “โด” มาคือ “เร” หรือต้องการให้นักเรียนรู้โน้ต “ซอล” ครูก็ต้องใช้เสียง “ฟา” นำมาก่อนนักเรียนจึงจะตอบ “ซอล” ได้
2. นักเรียนกลุ่มนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจากนักเรียนที่มีคะแนนไม่ผ่านการทดสอบเมื่อนักเรียนมาใช้ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมากและทำให้ผลการเรียนได้คะแนนที่สูงขึ้นผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ และผู้วิจัยคิดว่าชุดกิจกรรมนี้สามารถนำไปใช้พัฒนาไสตทักซ์ของนักเรียนที่มีคะแนนต่ำให้มีคะแนนสูงขึ้นและมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ครูผู้สอนที่นำชุดกิจกรรมการพัฒนาไสตท์ทักษะไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาดนตรีสากล ควรมีความเข้าใจในพื้นฐานการรับรู้ทางด้านเสียงโน้ตดนตรีของนักเรียนแต่ละคนเพราะนักเรียนมีพื้นฐานที่ต่างกัน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรเตรียมความพร้อมให้กับไสตท์ทักษะในการฟังของนักเรียนแต่ละคนให้เกิดความพร้อมจริง ๆ ก่อนที่จะไปใช้ชุดกิจกรรมการฝึกไสตท์ทักษะในชั้นถัดไป

2. การเรียนการสอนในชุดกิจกรรมการฝึกไสตท์ทักษะครูผู้สอนต้องมีส่วนร่วมในการฝึกไสตท์ทักษะไปกับนักเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้รวมถึงหาวิธีการเสริมแรงในด้านบวกให้กับนักเรียนในการฝึกซ้อมชุดกิจกรรมไสตท์ทักษะ

3. การเรียนการสอนในชุดกิจกรรมการฝึกไสตท์ทักษะควรมี สื่อการสอน อุปกรณ์เครื่องดนตรีได้แก่ คีย์บอร์ด แอมป์ขยายเสียง ที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนเพื่อใช้ในการทำชุดกิจกรรมไสตท์ทักษะ หรือสามารถใช้ เมลเดียน แทนคีย์บอร์ด เพราะมีราคาที่ไม่แพงมากและไม่ต้องใช้แอมป์ขยายเสียง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื้อหาในการวิจัยเป็นเพียงเนื้อหาบางส่วนในรายวิชา ดนตรีสากล เรื่อง ไสตท์ทักษะ C เมเจอร์สเกล ควรมีการพัฒนาเนื้อหาบทเรียนประกอบกับชุดกิจกรรมในวิชาดนตรีให้ครอบคลุมมีเนื้อหาเพิ่มมากขึ้นเช่น G เมเจอร์สเกลและรวมถึงคีย์อื่น ๆ ในเมเจอร์สเกล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สอนวิชาดนตรีสากล

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมกับการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาวิชาดนตรีสากลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

นิศาชล บังคม. (2553). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้านไสตท์ทักษะตามแนวคิดโคตาย สำหรับนักเรียนเป็ยโน้ตขั้น ประถมต้น (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุัชฌษา รักยินดี และ ณัฐรดี ผลผลาหาร. (2557). ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาดนตรี (ศูนย์ดนตรี) (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิตนา แชมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่3).

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แชมมณี. (2548). ศาสตร์องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2543). โคไตส์การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ สายแวว. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มนสิการ พร้อมสุขกุล. (2557). เรื่องการรับรู้ด้านระดับเสียง (Absolute Pitch) ของนิสิตสาขาวิชาดนตรีตะวันตกเครื่องดนตรีเอกเปียโนมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2541). เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ:มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภรณ์ พรหมคุณ.(2553). การพัฒนาชุดกิจกรรมวิชาดนตรีเรื่องทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ สืบค้นจาก <http://www.kroobannok.com/blog/article-38590-%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%97%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8E%E0%B8%B5%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B7%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%8A%E0%B8%B1%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%98%E0%B8%A2%E0%B8%A1%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9.html>

Kodaly, Zoltan. (1974). *The Selected Writings of Zoltan Kodaly*. Budapest: Corvine.